Tweede Boek der Discipline

I - Van de Kerk en haar bestuur in het algemeen, en waarin het verschilt van het burgerlijk bestuur

DE Kerk van God wordt soms in ruime zin genomen voor allen die het Evangelie van Jezus Christus belijden, en zo is zij een gezelschap en gemeenschap niet alleen van de godvrezenden, maar ook van huichelaars, die toch uiterlijk de ware religie belijden.

Andere keren wordt zij genomen voor de godvrezenden en uitverkorenen alleen, en soms voor hen die een geestelijke bediening uitoefenen in de gemeente van hen die de waarheid belijden.

De Kerk in deze laatste zin heeft een zekere macht, door God verleend, naar welke zij een eigen rechtsmacht en bestuur gebruikt, uitgeoefend tot troost van de gehele Kerk.

Deze kerkelijke macht is een gezag, door God de Vader, door de Middelaar Jezus Christus, aan Zijn vergaderde Kerk verleend, en dat zijn grond heeft in het Woord van God, om ten uitvoer gebracht te worden door hen aan wie het geestelijk bestuur van de Kerk door wettige roeping is toevertrouwd.

Het bestuur van de Kerk, dat uit deze macht voortvloeit, is een orde of vorm van geestelijk bestuur, die uitgeoefend wordt door de leden die daartoe door het Woord van God aangesteld zijn; en daarom wordt het onmiddellijk gegeven aan de ambtsdragers, door wie het uitgeoefend wordt tot welzijn van het gehele lichaam.

Deze macht wordt op verschillende wijze gebruikt: want soms wordt zij afzonderlijk uitgeoefend, voornamelijk door de leraars, soms gezamenlijk, met onderlinge instemming van hen die het ambt en de last dragen, naar de vorm van een rechtspraak. De eerste wordt alleen potestas ordinis genoemd, en de andere potestas iurisdictionis.

Deze twee soorten van macht hebben beide één gezag, één grond, één einddoel, maar verschillen in de wijze en vorm van uitvoering, zoals blijkt uit de woorden van onze Meester in het 16e en 18e hoofdstuk van Mattheüs.

Deze kerkelijke macht en dit kerkelijk bestuur zijn naar hun eigen aard verschillend en onderscheiden van die macht en dat bestuur die burgerlijke macht genoemd worden en tot het burgerlijk bestuur van het gemenebest behoren; hoewel zij beide van God zijn en, als zij recht gebruikt worden, naar één doel strekken, namelijk de

eer van God te bevorderen en godvrezende en goede onderdanen te hebben.

Want deze kerkelijke macht vloeit onmiddellijk voort uit God en de Middelaar Jezus Christus; en zij is geestelijk, en heeft geen tijdelijk hoofd op de aarde, maar alleen Christus, de enige geestelijke Koning en regeerder van Zijn Kerk.

Het is een titel die door de Antichrist valselijk wordt aangematigd, zichzelf hoofd van de Kerk te noemen, en die behoort aan geen engel of mens, van welke staat hij ook zij, toegekend te worden, dan alleen aan Christus, het enige Hoofd en de enige Monarch in de Kerk.

Daarom moeten deze macht en dit bestuur van de Kerk onmiddellijk op het Woord steunen, als hun enige grond, en genomen worden uit de zuivere bronnen van de Schriften, zodat de Kerk de stem van Christus, de enige geestelijke Koning, hoort en door Zijn wetten geregeerd wordt.

Het is eigen aan koningen, vorsten en overheden, heren en heersers genoemd te worden over hun onderdanen, die zij burgerlijk regeren; maar het is alleen aan Christus eigen, Heer en Meester genoemd te worden in het geestelijk bestuur van de Kerk; en allen die daarin een ambt dragen, behoren zich daarin geen heerschappij aan te matigen, noch heren genoemd te worden, maar alleen dienaren, discipelen en knechten. Want het is het eigen ambt van Christus, Zijn Kerk in het algemeen en iedere bijzondere kerk door Zijn Geest en Woord, door de bediening van mensen, te gebieden en te regeren.

Niettemin, zoals de dienaren en anderen van de kerkelijke stand onderworpen zijn aan de burgerlijke overheid, zo behoort de persoon van de overheid geestelijk en in het kerkelijk bestuur aan de Kerk onderworpen te zijn. En de uitoefening van beide deze rechtsmachten kan niet op gewone wijze in één persoon samengaan.

De burgerlijke macht wordt de macht van het zwaard genoemd, en de andere de macht van de sleutels.

De burgerlijke macht moet de geestelijke gebieden haar ambt uit te oefenen en te vervullen naar het Woord van God; de geestelijke regeerders moeten van de christelijke overheid eisen dat zij recht doet, de ondeugd straft, en de vrijheid en rust van de Kerk binnen haar gebied handhaaft.

De overheid gebiedt uiterlijke dingen ter wille van de uiterlijke vrede en rust onder de onderdanen; de dienaar behandelt uiterlijke dingen alleen ter wille van het geweten.

De overheid behandelt alleen uiterlijke dingen en daden die voor mensen gedaan worden, maar de geestelijke regeerder oordeelt zowel de inwendige neigingen als de uiterlijke daden, met betrekking tot het geweten, naar het Woord van God.

De burgerlijke overheid eist en verkrijgt gehoorzaamheid door het zwaard en andere uiterlijke middelen, maar de bediening door het geestelijk zwaard en geestelijke

middelen.

De overheid behoort noch te prediken, noch de sacramenten te bedienen, noch de censuren van de Kerk uit te voeren, noch ook enige regel voor te schrijven hoe dat gedaan moet worden, maar de dienaren te gebieden de regel in acht te nemen die in het Woord geboden is, en de overtreders met burgerlijke middelen te straffen. De dienaren oefenen de burgerlijke rechtsmacht niet uit, maar leren de overheid hoe die naar het Woord uitgeoefend moet worden.

De overheid behoort de rechtsmacht van de Kerk bij te staan, te handhaven en te versterken. De dienaren moeten hun vorsten bijstaan in alle dingen die met het Woord overeenkomen, mits zij hun eigen last niet verwaarlozen door zich in burgerlijke zaken te mengen.

Tenslotte, zoals de dienaren in uiterlijke dingen onderworpen zijn aan het oordeel en de straf van de overheid, als zij misdoen, zo behoren de overheden zich te onderwerpen aan de tucht van de Kerk, als zij overtreden in zaken van geweten en religie.

II - Van het bestuur van de Kerk, en van de personen en ambtsdragers aan wie de bediening ervan is toevertrouwd

ZOALS in het burgerlijk bestuur het gehele gemenebest bestaat uit hen die regeerders of overheden zijn, en hen die geregeerd worden, of onderdanen, zo zijn ook in het bestuur van de Kerk sommigen aangesteld om te regeren, en de overige leden ervan om geregeerd te worden en te gehoorzamen, naar het Woord van God en de ingeving van Zijn Geest, altijd onder één Hoofd en opperste Regeerder, Jezus Christus.

Verder bestaat het gehele bestuur van de Kerk in drie dingen: in leer, tucht en uitdeling. Met de leer is de bediening van de sacramenten verbonden; en naar de delen van deze indeling ontstaat er een soort drievoudige ambtsdragers in de Kerk, te weten: dienaren die prediken, ouderlingen die regeren, en diakenen die uitdelen. En deze allen kunnen met een algemeen woord dienaren van de Kerk genoemd worden. Want hoewel de Kerk van God geregeerd en bestuurd wordt door Jezus Christus, Die haar enige Koning, Hogepriester en Hoofd is, gebruikt Hij toch de bediening van mensen, als het meest noodzakelijke middel tot dit doel.

Want zo heeft Hij van tijd tot tijd, vóór de wet, onder de wet en in de tijd van het Evangelie, tot onze grote troost, mannen verwekt, begiftigd met de gaven van de Geest, voor het geestelijk bestuur van Zijn Kerk, door wie Hij Zijn eigen macht uitoefent, door Zijn Geest en Woord, tot opbouw van diezelfde Kerk.

En om alle gelegenheid tot tirannie weg te nemen, wil Hij dat zij regeren met onderlinge instemming van de broeders en in gelijkheid van macht, ieder naar zijn bediening.

In het Nieuwe Testament en in de tijd van het Evangelie heeft Hij de bediening gebruikt van de apostelen, profeten, evangelisten, herders en doctoren in de bediening van het Woord; het ouderlingschap tot goede orde en bediening van de tucht; het diakenschap om de zorg te hebben over de kerkelijke goederen.

Sommige van deze kerkelijke bedieningen zijn gewoon, en sommige buitengewoon of tijdelijk. Er zijn drie buitengewone bedieningen: het ambt van de apostel, van de evangelist en van de profeet, die niet blijvend zijn en nu in de Kerk van God opgehouden hebben, behalve wanneer het God behaagde er sommigen van op buitengewone wijze voor een tijd weer te verwekken.

Er zijn vier gewone bedieningen of ambten in de Kerk van God: het ambt van de herder, dienaar of bisschop; de doctor; de presbyter of ouderling; en de diaken.

Deze ambten zijn gewoon en behoren blijvend in de Kerk voort te duren, als noodzakelijk voor haar bestuur en orde, en geen andere ambten behoren ontvangen of geduld te worden in de Kerk van God, die naar Zijn Woord ingericht is.

Daarom behoren alle eerzuchtige titels die in het rijk van de Antichrist en in zijn aangematigde hiërarchie verzonnen zijn, en die niet tot een van deze vier soorten behoren, samen met de ambten die daarvan afhangen, in één woord verworpen te worden.

III - Hoe de personen die kerkelijke bedieningen dragen, tot hun ambt toegelaten moeten worden

De beroeping of roeping is gemeen aan allen die een ambt in de Kerk zullen dragen; zij is de wettige weg waarlangs bekwame personen tot enig geestelijk ambt in de Kerk van God bevorderd worden.

Zonder deze wettige roeping was het nooit enig persoon geoorloofd zich met enige kerkelijke bediening in te laten.

Er zijn twee soorten van roeping: de ene buitengewoon, onmiddellijk door God, zoals die van de profeten en apostelen was, die in kerken die ingericht en reeds goed gereformeerd zijn, geen plaats heeft.

De andere roeping is gewoon; die is, behalve de roeping van God en het inwendig getuigenis van een goed geweten, de wettige goedkeuring en het uiterlijk oordeel van mensen, naar Gods Woord en de orde die in Zijn Kerk ingesteld is.

Niemand behoort zich aan te matigen in enig kerkelijk ambt te treden zonder dit goede getuigenis voor God, Die alleen de harten van de mensen kent.

Deze gewone en uiterlijke roeping heeft twee delen: verkiezing en ordening. Verkiezing is het uitkiezen van een persoon of personen, de meest bekwame, tot het

ambt dat openvalt, door het oordeel van het ouderlingschap en met instemming van de gemeente waarover de persoon of personen aangesteld zullen worden.

De hoedanigheden die in het algemeen vereist zijn in allen die een last in de Kerk zullen dragen, bestaan in zuiverheid van religie en godzaligheid van leven, zoals die in het Woord voldoende beschreven zijn.

In de orde van de verkiezing moet vermeden worden dat enig persoon in enig ambt van de Kerk opgedrongen wordt, tegen de wil van de gemeente waarover hij aangesteld wordt, of zonder de stem van het ouderlingschap.

Niemand behoort opgedrongen of geplaatst te worden in plaatsen die reeds voorzien zijn, of in enige plaats die niet openvalt, om enig wereldlijk oogmerk; en wat men het beneficie noemt, behoort niets anders te zijn dan de bezoldiging van de dienaren die wettig geroepen zijn.

Ordening is de afzondering en heiliging van de aangestelde persoon voor God en Zijn Kerk, nadat hij goed beproefd en bekwaam bevonden is.

De plechtigheden van de ordening zijn vasten, ernstig gebed en handoplegging door het ouderlingschap.

Al dezen, zoals zij door God verwekt en door Hem bekwaam gemaakt moeten worden voor het werk waartoe zij geroepen zijn, zo behoren zij te weten dat hun boodschap binnen Gods Woord begrensd is, buiten welks grenzen zij niet behoren te gaan.

Al dezen moeten (opdat zij niet verheven worden en in zichzelf opgeblazen raken) alleen die titels en namen aannemen die de Schriften hun geven, als die welke arbeid, moeite en werk aanduiden, en namen zijn van ambten en dienst, en niet van ledigheid, waardigheid, wereldlijke eer of voorrang, wat door Christus onze Meester uitdrukkelijk berispt en verboden is.

Al deze ambtsdragers moeten hun eigen bijzondere kudden hebben, onder wie zij hun last uitoefenen.

Allen moeten bij hen verblijf houden, en het toezicht en opzicht over hen nemen, ieder in zijn roeping.

En in het algemeen behoren zij allen deze twee dingen voor ogen te houden: de eer van God en de opbouw van Zijn Kerk, in het vervullen van hun plichten in hun roeping.

IV - Van de ambtsdragers in het bijzonder, en eerst van de herders of dienaren

Herders, bisschoppen of dienaren zijn zij die over bijzondere gemeenten aangesteld zijn, die zij regeren door het Woord van God, en waarover zij waken. Met het oog daarop worden zij soms herders genoemd, omdat zij hun gemeente weiden; soms Episcopi of bisschoppen, omdat zij over hun kudde waken; soms dienaren, vanwege hun dienst en ambt; en soms ook presbyters of oudsten, vanwege de ernst van zeden die zij behoren te hebben in de zorg voor het geestelijk bestuur, dat hun zeer dierbaar behoort te zijn.

Zij die tot de bediening geroepen worden, of die zich daartoe aanbieden, behoren niet verkozen te worden zonder dat hun een bepaalde kudde toegewezen wordt.

Niemand behoort zich in dit ambt in te dringen of het zich aan te matigen zonder wettige roeping.

Zij die eenmaal door God geroepen en door mensen behoorlijk verkozen zijn, mogen, nadat zij eenmaal de last van de bediening aanvaard hebben, hun bediening niet verlaten.

Zij die haar verlaten, moeten vermaand worden, en in geval van hardnekkigheid tenslotte geëxcommuniceerd.

Geen herder mag zijn kudde verlaten zonder verlof van de provinciale of nationale vergadering; en indien hij dat doet, laten dan, nadat vermaningen niet opgevolgd zijn, de censuren van de Kerk hem treffen.

Aan de herders behoort het onderwijzen van het Woord van God, tijdig en ontijdig, in het openbaar en in het bijzonder, altijd arbeidend om te stichten en zijn geweten te kwijten, zoals Gods Woord hem voorschrijft.

Aan de herders alleen behoort de bediening van de sacramenten, op dezelfde wijze als de bediening van het Woord; want beide zijn door God ingesteld als middelen om ons te onderwijzen, het ene door het oor, en het andere door de ogen en de andere zintuigen, opdat door beide de kennis naar het verstand overgebracht wordt.

Om dezelfde reden behoort het aan de herder, voor het volk te bidden, en met name voor de kudde die aan zijn zorg toevertrouwd is, en hen te zegenen in de Naam van de Heere, Die niet zal toelaten dat de zegeningen van Zijn getrouwe knechten vergeefs zijn.

Hij behoort ook te waken over de zeden van zijn kudde, opdat hij de leer des te beter op hen kan toepassen, door de losbandigen te bestraffen en de godvrezenden te vermanen te volharden in de vreze des Heeren.

Het behoort aan de dienaar, na wettige behandeling door het ouderlingschap, het vonnis van binden en ontbinden over enig persoon uit te spreken, naar de macht van de sleutels die aan de Kerk verleend is.

Evenzo behoort het hem, na wettige behandeling van de zaak door het ouderlingschap, het huwelijk te voltrekken tussen hen die daarin verenigd zullen worden, en de zegen van de Heere uit te spreken over hen die in de vreze Gods die heilige band aangaan.

En in het algemeen alle openbare afkondigingen die in de Kerk voor de gemeente gedaan moeten worden aangaande de kerkelijke zaken die tot het ambt van een dienaar behoren; want hij is als een bode en heraut tussen God en het volk in al deze zaken.

V - Van de doctoren en hun ambt, en van de scholen

EEN van de twee gewone en blijvende bedieningen die in het Woord arbeiden, is het ambt van de doctor, die ook profeet, bisschop, ouderling, catecheet genoemd kan worden, dat is, leraar van de catechismus en van de beginselen van de religie.

Zijn ambt is de zin van de Geest van God in de Schriften eenvoudig te openen, zonder zulke toepassingen als de dienaren gebruiken, opdat de gelovigen onderwezen worden en de gezonde leer geleerd wordt, en opdat de zuiverheid van het Evangelie niet door onwetendheid of kwade meningen bedorven wordt.

Hij verschilt van de herder niet alleen in naam, maar in verscheidenheid van gaven. Want aan de doctor is het woord der kennis gegeven, om door eenvoudig onderwijs de verborgenheden van het geloof te openen; aan de herder de gave der wijsheid, om die door vermaning toe te passen op de zeden van de kudde, naar de gelegenheid het vereist.

Onder de naam en het ambt van een doctor begrijpen wij ook de orde in scholen, colleges en universiteiten, die van tijd tot tijd zorgvuldig gehandhaafd is, zowel onder de Joden en christenen als ook onder de heidense volken.

De doctor, die, zoals gezegd is, een ouderling is, moet de herder bijstaan in het bestuur van de Kerk, en met de ouderlingen, zijn broeders, in alle vergaderingen samenwerken, omdat de uitlegging van het Woord, dat alleen rechter is in kerkelijke zaken, aan zijn zorg toevertrouwd is.

Maar tot het volk te prediken, de sacramenten te bedienen en huwelijken te voltrekken behoort niet aan de doctor, tenzij hij anders op gewone wijze geroepen is; hoewel de herder in de scholen mag onderwijzen, als iemand die de gave der kennis heeft, dikwijls geschikt tot dat doel, zoals de voorbeelden van Polycarpus en anderen getuigen; enz.

VI - Van de ouderlingen en hun ambt

HET woord ouderling in de Schrift is soms een naam van leeftijd, soms van ambt. Wanneer het de naam van een ambt is, wordt het soms in ruime zin genomen, en omvat het zowel de herders en doctoren als hen die oudsten of ouderlingen genoemd worden.

In deze onze indeling noemen wij hen ouderlingen, die de apostelen voorgangers of regeerders noemen. Hun ambt is, zoals het gewoon is, zo ook blijvend en altijd noodzakelijk in de Kerk van God. Het ouderlingschap is een geestelijke bediening, evenals de bediening van het Woord.

Ouderlingen die eenmaal wettig tot het ambt geroepen zijn, en van God gaven hebben die geschikt zijn om het uit te oefenen, mogen het niet weer verlaten. Hoewel in sommige gemeenten zo'n aantal ouderlingen verkozen mag worden, dat het ene deel van hen het andere voor een redelijke tijd kan aflossen, zoals het onder de Levieten was onder de wet in de dienst van de tempel.

Het aantal ouderlingen in iedere gemeente kan niet goed beperkt worden, maar moet zijn naar de grootte en de behoefte van het volk.

Het is niet noodzakelijk dat alle ouderlingen ook leraars van het Woord zijn, hoewel de voornaamsten zulken behoren te zijn, en zodanigen dubbele eer waardig zijn.

Wat voor personen zij behoren te zijn, verwijzen wij naar het uitdrukkelijke Woord, en met name naar de regels die door de apostel Paulus geschreven zijn.

Hun ambt is, zowel afzonderlijk als gezamenlijk, naarstig te waken over de kudde die aan hun zorg toevertrouwd is, zowel in het openbaar als in het bijzonder, opdat geen verderf van religie of zeden daarin binnenkomt.

Zoals de herders en doctoren naarstig moeten zijn in het onderwijzen en zaaien van het zaad van het Woord, zo moeten de ouderlingen zorgvuldig zijn in het zoeken van de vrucht daarvan in het volk.

Het behoort hun, de herder bij te staan in het onderzoek van hen die tot de Tafel des Heeren komen; evenzo in het bezoeken van de zieken.

Zij moeten de besluiten van de vergaderingen, zowel de bijzondere als de algemene, zorgvuldig ten uitvoer doen brengen.

Zij moeten naarstig zijn in het vermanen van alle mensen tot hun plicht, naar de regel van het Evangelie.

Dingen die zij door bijzondere vermaningen niet kunnen verbeteren, moeten zij voor het ouderlingschap brengen.

Hun voornaamste ambt is vergaderingen te houden met de herders en doctoren, die ook tot hun getal behoren, tot vestiging van goede orde en uitvoering van de tucht; aan welke vergaderingen allen onderworpen zijn die binnen hun gebied wonen.

VII - Van de ouderlingschappen, de vergaderingen en de tucht

Ouderlingschappen en vergaderingen zijn gewoonlijk samengesteld uit herders, doctoren en zulken die wij gewoonlijk ouderlingen noemen, die niet in het Woord en de leer arbeiden, van wie en van wier afzonderlijke macht gesproken is.

Vergaderingen zijn er van vier soorten. Want zij zijn óf van bijzondere kerken en gemeenten, één of meer, óf van een provincie, óf van een geheel volk, óf van alle en verscheidene volken die de ene Jezus Christus belijden.

Alle kerkelijke vergaderingen hebben macht om wettig samen te komen tot behandeling van dingen die de Kerk aangaan en tot hun last behoren.

Zij hebben macht om daartoe tijden en plaatsen vast te stellen, en in de ene bijeenkomst de dag, tijd en plaats voor een andere te bepalen.

In alle vergaderingen moet een moderator gekozen worden met algemene instemming van alle broeders die samengekomen zijn, die de zaken moet voorstellen, de stemmen opnemen, en goede orde in de vergaderingen doen bewaren.

Er moet zorg gedragen worden, voornamelijk door de moderator, dat alleen kerkelijke zaken in de vergaderingen behandeld worden, en dat men zich niet inlaat met iets wat tot de burgerlijke rechtsmacht behoort.

Iedere vergadering heeft macht om uit haar midden, uit haar eigen getal, één of meer visitatoren uit te zenden, om te zien hoe alle dingen geregeld worden binnen het gebied van haar rechtsmacht.

De visitatie van meer kerken is geen gewoon kerkelijk ambt in de persoon van één man, en ook mag de naam van bisschop niet alleen aan de visitator toegekend worden, en het is ook niet noodzakelijk dat die altijd bij de persoon van één man blijft; maar het is de taak van het ouderlingschap, bekwame personen uit te zenden om pro re nata te visiteren.

Het einddoel van de vergaderingen is ten eerste de religie en de leer zuiver te bewaren, zonder dwaling en verderf. Ten tweede, welvoeglijkheid en goede orde in de Kerk te bewaren.

Ter wille van deze orde mogen zij zekere regels en bepalingen maken die betrekking hebben op het goede gedrag van alle leden van de Kerk in hun roeping.

Zij hebben ook macht om alle verordeningen en inzettingen aangaande kerkelijke zaken af te schaffen en op te heffen, die schadelijk en onnut bevonden worden, en niet met de tijd overeenkomen, of door het volk misbruikt worden.

Zij hebben macht om kerkelijke tucht en straf uit te oefenen over alle overtreders en hoogmoedige verachters van de goede orde en het bestuur van de Kerk; en zo is de

gehele tucht in hun handen.

De eerste soort van vergaderingen, hoewel zij binnen bijzondere gemeenten zijn, oefent toch de macht, het gezag en de rechtsmacht van de Kerk uit met onderlinge instemming, en draagt daarom soms de naam van de kerk.

Wanneer wij spreken van de ouderlingen van de bijzondere gemeenten, bedoelen wij niet dat iedere bijzondere parochiekerk haar eigen bijzonder ouderlingschap kan of mag hebben, vooral op het platteland; maar wij menen dat drie, vier, meer of minder bijzondere kerken één ouderlingschap mogen hebben dat hun allen gemeen is, om hun kerkelijke zaken te oordelen.

Toch is dit gepast, dat sommigen van de ouderlingen uit iedere bijzondere gemeente gekozen worden, om met de overige broeders in de gemeenschappelijke vergadering samen te werken, en de aanklachten van ergernissen binnen hun eigen kerken op te nemen en die voor de vergadering te brengen.

Dit maken wij op uit de praktijk van de eerste Kerk, waar ouderlingen of colleges van oudsten in steden en aanzienlijke plaatsen ingesteld waren.

De macht van deze bijzondere ouderlingschappen is, naarstig te arbeiden in het gebied dat aan hun zorg toevertrouwd is, opdat de kerken in goede orde gehouden worden; naarstig onderzoek te doen naar slechte en ongeregelde personen, en moeite te doen om hen weer op de weg te brengen, hetzij door vermaning of bedreiging met Gods oordelen, hetzij door tuchtiging.

Het behoort aan het ouderlingschap, er acht op te geven dat het Woord van God binnen zijn gebied zuiver gepredikt wordt, de sacramenten recht bediend, de tucht recht gehandhaafd, en de kerkelijke goederen onbedorven uitgedeeld worden.

Het behoort aan deze soort van vergadering, de verordeningen die door de provinciale, nationale en algemene vergaderingen gemaakt zijn, te doen onderhouden en ten uitvoer te brengen.

Bepalingen te maken die ?? ?????? in de Kerk betreffen, tot welvoeglijke orde van die bijzondere kerken die zij regeren; mits zij geen regels veranderen die door de algemene of provinciale vergaderingen gemaakt zijn, en mits zij de provinciale vergaderingen vooraf in kennis stellen van de regels die zij zullen maken, en die afschaffen welke tot schade daarvan strekken.

Zij heeft macht om de hardnekkigen te excommuniceren.

De macht van verkiezing van hen die kerkelijke lasten dragen, behoort aan deze soort van vergadering binnen haar eigen gebied, wanneer zij goed opgericht is en samengesteld uit vele herders en ouderlingen van voldoende bekwaamheid.

Om dezelfde reden behoort ook hun afzetting aan deze soort van vergadering, zoals van hen die dwalende en bedorven leer onderwijzen, die van ergerlijk leven zijn en

na vermaning niet ophouden, die zich overgeven aan scheuring of opstand tegen de Kerk, openbare godslastering, simonie, omkoping door geschenken, valsheid, meineed, hoererij, diefstal, dronkenschap, vechten dat naar de wet strafwaardig is, woeker, dansen, eerloosheid, en alle anderen die afscheiding van de Kerk verdienen.

Ook zij die geheel onbekwaam bevonden worden om hun last uit te oefenen, moeten afgezet worden, waarvan andere kerken verwittigd moeten worden, opdat zij de afgezette personen niet ontvangen.

Toch behoren zij niet afgezet te worden, die door ouderdom, ziekte of andere voorvallen ongeschikt worden om hun ambt te vervullen; in welk geval hun eer hun behoort te blijven, hun kerk hen moet onderhouden, en anderen voorzien moeten worden om hun ambt te vervullen.

Provinciale vergaderingen noemen wij wettige bijeenkomsten van de herders, doctoren en andere ouderlingen van een provincie, vergaderd voor de gemeenschappelijke zaken van de kerken daarvan, die ook de conferentie van de kerk en de broeders genoemd kunnen worden.

Deze vergaderingen zijn ingesteld om gewichtige zaken te behandelen met onderlinge instemming en bijstand van de broeders binnen die provincie, naar de nood het vereist.

Deze vergadering heeft macht om alle dingen te behandelen, te regelen en te herstellen die in de bijzondere vergaderingen misdaan of verkeerd gedaan zijn.

Zij heeft macht om de ambtsdragers van die provincie af te zetten om goede en rechtvaardige redenen die ontzetting verdienen.

En in het algemeen hebben deze vergaderingen de gehele macht van de bijzondere ouderlingschappen waaruit zij samengesteld zijn.

De nationale vergadering, die voor ons de algemene is, is een wettige bijeenkomst van alle kerken van het rijk of volk waar zij gebruikt en vergaderd wordt, voor de gemeenschappelijke zaken van de Kerk, en kan het algemeen ouderlingschap van alle kerken in het rijk genoemd worden. Niemand is verplicht zich naar deze vergadering te begeven om te stemmen, dan kerkelijke personen, in zulk een getal als door diezelfde vergadering goedgevonden zal worden, zonder andere personen uit te sluiten die zich naar de genoemde vergadering willen begeven om voor te stellen, te horen en te beraadslagen.

Deze vergadering is ingesteld opdat alle dingen die in de provinciale vergaderingen misdaan of verkeerd gedaan zijn, hersteld en behandeld worden, en opdat de dingen die in het algemeen dienen tot welzijn van het gehele lichaam van de Kerk binnen het rijk, voorzien, behandeld en tot Gods eer voorgesteld worden.

Zij moet er zorg voor dragen dat er kerken geplant worden op plaatsen waar zij niet geplant zijn.

Zij moet de regel voorschrijven hoe de andere twee soorten van vergaderingen in alle dingen moeten handelen.

Deze vergadering moet er acht op geven dat de geestelijke en de burgerlijke rechtsmacht niet tot schade van de Kerk vermengd worden; dat het patrimonium van de Kerk niet verteerd noch misbruikt wordt; en in het algemeen behoort zij, aangaande alle gewichtige zaken die het welzijn en de goede orde van alle kerken van het rijk aangaan, haar gezag daarin te doen gelden.

Er is behalve deze nog een andere, meer algemene soort van vergadering, die van alle volken en alle standen van personen binnen de Kerk is, die de algemene Kerk van Christus vertegenwoordigt, en die eigenlijk de algemene vergadering of het algemeen concilie van de Kerk van God genoemd kan worden.

Deze vergaderingen werden in het bijzonder aangesteld en samengeroepen wanneer er enige grote scheuring of strijd in de leer in de Kerk ontstond, en werden bijeengeroepen op bevel van de godvrezende keizers die er in die tijd waren, om scheuringen binnen de algemene Kerk van God te vermijden; en omdat zij niet tot de bijzondere staat van enig rijk behoren, houden wij op er verder over te spreken.

VIII - Van de diakenen en hun ambt, de laatste gewone bediening in de Kerk

HET woord ???????? wordt soms in ruime zin genomen, en omvat allen die een ambt dragen in de bediening en een geestelijke bediening in de Kerk.

Maar nu, zoals wij spreken, wordt het alleen genomen voor hen aan wie het inzamelen en uitdelen van de aalmoezen van de gelovigen en van de kerkelijke goederen toekomt.

Het ambt van de diakenen, zo genomen, is een gewone en blijvende kerkelijke bediening in de Kerk van Christus.

Van welke eigenschappen en plichten hij behoort te zijn die tot deze bediening geroepen wordt, verwijzen wij naar de duidelijke Schriften.

De diaken behoort geroepen en verkozen te worden zoals de overige geestelijke ambtsdragers, van welke verkiezing tevoren gesproken is.

Hun ambt en macht is, alle kerkelijke goederen te ontvangen en uit te delen aan hen voor wie zij bestemd zijn.

Dit behoren zij te doen naar het oordeel en de beschikking van de presbyteriums of ouderlingschappen (waartoe de diakenen niet behoren), opdat het patrimonium van de Kerk en van de armen niet tot eigen gebruik van particulieren aangewend, noch onrechtmatig uitgedeeld wordt.

IX - Van het patrimonium van de Kerk en de uitdeling daarvan

ONDER het patrimonium van de Kerk verstaan wij al wat ooit tevoren gegeven is of in toekomende tijden gegeven zal worden, of door instemming of algemeen gebruik van landen die de christelijke religie belijden, tot het openbaar gebruik en nut van de Kerk aangewend is.

Zodat wij onder het patrimonium alle dingen begrijpen die aan de Kerk en de dienst van God gegeven zijn of gegeven zullen worden, zoals landerijen, gebouwen, bezittingen, jaarlijkse renten en al dergelijke, waarmee de Kerk begiftigd is, hetzij door schenkingen, stichtingen, vermakingen in de dode hand, of enige andere wettige titels van koningen, vorsten of enige personen die lager zijn dan zij, samen met de voortdurende offeranden van de gelovigen.

Wij begrijpen er ook al zulke dingen onder die door wetten of gewoonte of gebruik van landen tot gebruik en nut van de Kerk aangewend zijn; van welke soort de tienden, pastorieën, pastoriegronden en dergelijke zijn, die door gemeen en plaatselijk recht en algemeen gebruik door de Kerk bezeten worden.

Iets van dit patrimonium door onwettige middelen te nemen en het tot het bijzonder en onheilig gebruik van enig persoon aan te wenden, houden wij voor een verfoeilijke heiligschennis voor God.

De kerkelijke goederen behoren door de diakenen ingezameld en uitgedeeld te worden, zoals het Woord van God beschikt, opdat zij die een ambt in de Kerk dragen, verzorgd worden zonder zorg of bekommernis.

In de apostolische Kerk waren de diakenen aangesteld om in te zamelen en uit te delen, welke som ook van de gelovigen ingezameld werd, om die uit te delen naar de nood van de heiligen, zodat niemand onder de gelovigen gebrek had.

Deze inzamelingen waren niet alleen van wat bij wijze van aalmoes ingezameld werd, zoals sommigen menen, maar van andere goederen, roerende en onroerende, van landerijen en bezittingen, waarvan de prijs aan de voeten van de apostelen gebracht werd.

Dit ambt bleef in de handen van de diakenen, die het beheer hadden over alle goederen van de Kerk, totdat de staat daarvan door de Antichrist bedorven werd, zoals de oude canones getuigen.

Dezelfde canones maken melding van een viervoudige uitdeling van het patrimonium van de Kerk, waarvan het ene deel aangewend werd voor de herder of bisschop tot zijn onderhoud en gastvrijheid; een ander voor de ouderlingen en diakenen en de gehele geestelijkheid; het derde voor de armen, zieken en vreemdelingen; het vierde tot instandhouding van andere zaken van de Kerk, vooral buitengewone.

Wij voegen hieraan ook de scholen en schoolmeesters toe, die uit dezelfde goederen behoren en goed kunnen onderhouden worden, en die onder de geestelijkheid

begrepen zijn. Bij hen voegen wij ook de scriba's van de vergaderingen, zowel de bijzondere als de algemene, de syndici of procuratoren van de kerkelijke zaken, de voorzangers van de psalmen, en andere gewone ambtenaren van de Kerk van dezelfde soort, voor zover zij noodzakelijk zijn.

X - Van het ambt van een christelijke overheid in de Kerk

Hoewel alle leden van de Kerk gehouden zijn, ieder in zijn roeping en daarnaar, het Koninkrijk van Jezus Christus te bevorderen, zover als het in hun macht ligt, zijn toch voornamelijk christelijke vorsten en andere overheden gehouden hetzelfde te doen.

Want zij worden in de Schrift voedsterheren van de Kerk genoemd, omdat zij door hen onderhouden, verzorgd, ondersteund en verdedigd wordt, of althans behoort te worden, tegen allen die haar schade zouden willen berokkenen.

Zo behoort het tot het ambt van een christelijke overheid, de godvruchtige handelingen van de Kerk in alle opzichten bij te staan en te versterken; en met name toe te zien dat de openbare staat en de bediening daarvan onderhouden en ondersteund worden, zoals het behoort, naar Gods Woord.

Toe te zien dat de Kerk niet aangevallen noch geschaad wordt door valse leraars en huurlingen, en dat haar plaatsen niet bezet worden door stomme honden of luie buiken.

De tucht van de Kerk bij te staan en te handhaven, en hen die de censuur daarvan niet willen gehoorzamen, burgerlijk te straffen, zonder echter ooit de ene rechtsmacht met de andere te vermengen.

Toe te zien dat er voldoende voorziening gemaakt wordt voor de bediening, de scholen en de armen; en indien zij niet genoeg hebben om hun lasten waar te nemen, in hun gebrek te voorzien, zelfs met hun eigen inkomsten, als de nood het vereist.

De hand te houden zowel aan de bescherming van hun personen tegen onrecht en openlijk geweld, als aan hun inkomsten en bezittingen, opdat zij daarvan niet bedrogen, beroofd of uitgeplunderd worden.

Niet toe te laten dat het patrimonium van de Kerk tot onheilige en onwettige doeleinden aangewend wordt, of verslonden wordt door luie buiken en zulken die geen wettige bediening in de Kerk hebben, tot schade van de bediening, de scholen, de armen en andere godvruchtige doeleinden waaraan het besteed behoort te worden.

Wetten en bepalingen te maken die met Gods Woord overeenkomen, tot bevordering van de Kerk en haar bestuur, zonder zich iets aan te matigen wat niet tot het burgerlijk zwaard behoort, maar tot de ambten die zuiver kerkelijk zijn, zoals de bediening van het Woord en de sacramenten, het gebruik van de kerkelijke tucht en

de geestelijke uitvoering daarvan, of enig deel van de macht van de geestelijke sleutels, die onze Meester aan de apostelen en hun ware opvolgers gegeven heeft.

En hoewel godvrezende koningen en vorsten soms door hun eigen gezag, wanneer de Kerk bedorven is en alle dingen in wanorde zijn, dienaren aanstellen en de ware dienst van de Heere herstellen, naar het voorbeeld van enige godvrezende koningen van Juda, en van verscheidene godvrezende keizers en ook koningen in het licht van het Nieuwe Testament; toch behoren alle godvrezende vorsten en overheden, waar de bediening van de Kerk eenmaal wettig ingesteld is en zij die aangesteld zijn hun ambt getrouw vervullen, hun stem te horen en te gehoorzamen, en de Majesteit van de Zoon van God, Die in hen spreekt, te eerbiedigen.

XI - Van de tegenwoordige misbruiken die in de Kerk overblijven, en die wij hervormd wensen te zien

ZOALS het de plicht is van de godvrezende overheid, de tegenwoordige vrijheid te handhaven die God door de prediking van Zijn Woord en de ware bediening van de sacramenten binnen dit rijk geschonken heeft, zo is het ook haar plicht ervoor te zorgen dat alle misbruiken die nog in de Kerk overblijven, verwijderd en geheel weggenomen worden.

Daarom is ten eerste de toelating van mensen tot pausgezinde titels van beneficiën, zulke als niet dienen en geen bediening hebben in de gereformeerde Kerk van Christus, zoals abten, commendatarissen, priors, priorinnen en andere titels van abdijen, waarvan de plaatsen nu grotendeels door het rechtvaardig oordeel van God afgebroken en van afgoderij gezuiverd zijn, een klaarblijkelijk misbruik; en het is niet het Koninkrijk van Christus onder ons ontvangen, maar het veeleer weigeren.

Evenzo dienen zij die van ouds de kapittels en konventen van abdijen, kathedrale kerken en dergelijke plaatsen genoemd werden, nu nergens meer toe dan om erfpachten en pachten uit te geven, als er nog iets over is van de kerkelijke landerijen en tienden, tot schade en nadeel daarvan, zoals de dagelijkse ervaring leert; en daarom behoren zij geheel afgeschaft en opgeheven te worden.

Van dezelfde aard zijn de dekens, aartsdiakens, cantors, subcantors, thesauriers, kanseliers en anderen met dergelijke titels, die alleen uit de paus en het canoniek recht voortvloeien, en die geen plaats hebben in de gereformeerde Kerk.

Ook de kerken die samengevoegd en door annexatie met hun beneficiën verbonden zijn, behoren gescheiden en verdeeld te worden, en aan bekwame dienaren gegeven, zoals Gods Woord eist.

Ook behoren zulke misbruikers van het patrimonium van de Kerk geen stem te hebben in het Parlement, noch zitting in de Raad onder de naam van de Kerk en van kerkelijke personen, tot schade en nadeel van haar vrijheid en van de wetten van het rijk die ten gunste van de gereformeerde Kerk gemaakt zijn.

Veel minder is het geoorloofd dat enig persoon onder deze mensen vijf, zestien, twintig of meer kerken heeft, die alle de zorg voor de zielen vereisen, en het patrimonium daarvan geniet, hetzij door toelating van de vorst, hetzij van de Kerk, in dit licht van het Evangelie. Want het is niet meer dan een spotternij, hervorming te eisen waar zulke dingen plaats hebben.

En voor zover het uit de regeling die in het jaar onzes Heeren 1571 te Leith getroffen is, blijkt dat zulken toegelaten mogen worden, wanneer zij bekwaam bevonden worden, is óf die voorgewende regeling tegen alle goede orde, óf zij moet verstaan worden niet van hen die bekwaam zijn in wereldlijke zaken of om aan het hof te dienen, maar van zulken die bekwaam zijn om Gods Woord te onderwijzen en hun wettige toelating van de Kerk hebben.

Wat de bisschoppen aangaat: als de naam ????????? in eigenlijke zin genomen wordt, zijn zij één met de dienaren, zoals tevoren verklaard is. Want het is geen naam van meerderheid en heerschappij, maar van ambt en waken.

Maar omdat in het verderf van de Kerk deze naam (evenals andere) misbruikt is, en waarschijnlijk nog misbruikt zal worden, kunnen wij de wijze van deze nieuw gekozen bisschoppen niet goedkeuren, noch van de kapittels die hen kiezen tot zulke ambten als waartoe zij gekozen worden.

Ware bisschoppen moeten zich aan een bijzondere kudde wijden, wat verscheidenen van hen weigeren; en zij moeten zich geen heerschappij aanmatigen over hun broeders en over het erfdeel van Christus, zoals deze mensen doen.

Herders, voor zover zij herders zijn, hebben het ambt van visitatie van meer kerken niet aan het herderschap verbonden, tenzij het hun gegeven wordt.

Het is een verderf dat bisschoppen een groter gebied zouden hebben om te visiteren dan zij wettig kunnen.

Niemand behoort het ambt van visitatie te hebben dan hij die daartoe wettig gekozen is.

De ouderlingschappen, wanneer zij goed ingericht zijn, hebben macht om één of meer visitatoren uit te zenden, met opdracht om het gebied binnen hun ouderlingschap te visiteren, en evenzo, nadat zij rekenschap van hen genomen hebben, hen van tijd tot tijd óf te handhaven óf te ontslaan; aan welke ouderlingschappen zij altijd onderworpen zullen zijn.

Strafrechtelijke rechtsmacht in de persoon van een herder is een verderf.

Het komt niet overeen met het Woord van God, dat bisschoppen herders van herders zouden zijn, herders van vele kudden, en toch zonder een bepaalde kudde en zonder gewoon onderwijs.

Het komt niet overeen met de Schriften, dat zij vrijgesteld zouden zijn van de terechtwijzing van hun broeders en van de tucht van het bijzonder ouderlingschap van de kerk waar zij zullen dienen, noch dat zij zich het ambt van visitatie van andere kerken aanmatigen, noch enige andere bediening boven andere dienaren, dan voor zover het hun door de Kerk opgedragen zal worden.

Daarom verlangen wij dat de bisschoppen die er nu zijn, óf instemmen met die orde die Gods Woord van hen eist, zoals de algemene Kerk hun zal voorschrijven, zonder hun grenzen te overschrijden, hetzij in kerkelijke hetzij in burgerlijke zaken, óf anders van alle bediening in de Kerk afgezet worden.

Wij ontkennen intussen niet dat dienaren hun vorsten mogen en moeten bijstaan, wanneer het van hen gevraagd wordt, in alle dingen die met het Woord overeenkomen, hetzij in de Raad of in het Parlement, hetzij op andere wijze; mits zij altijd noch hun eigen lasten verwaarlozen, noch door vleierij van vorsten de openbare staat van de Kerk schaden.

Maar in het algemeen zeggen wij dat geen persoon, onder welke titel van de Kerk ook, en in het bijzonder onder de misbruikte titels in het pausdom van prelaten, konventen en kapittels, het behoort te wagen enige handeling in de naam van de Kerk te verrichten, hetzij in de Raad, hetzij in het Parlement, hetzij buiten de Raad, zonder enige opdracht van de gereformeerde Kerk binnen dit rijk te hebben.

En bij wet van het Parlement is bepaald dat de pausgezinde kerk en rechtsmacht binnen hetzelfde rijk geen plaats zou hebben, en dat geen bisschop of andere prelaat in toekomende tijden enige rechtsmacht zou gebruiken die uit zijn gezag voortvloeit.

En verder, dat binnen dit rijk geen andere kerkelijke rechtsmacht erkend zou worden dan die welke in de gereformeerde Kerk is en zal zijn, en daaruit voortvloeit.

Zo achten wij het houden van kapittels op pausgezinde wijze, hetzij in kathedrale kerken, abdijen, colleges of andere kloosterlijke plaatsen, waarbij men zich de naam en het gezag van de Kerk aanmatigt om haar patrimonium te schaden, of het verrichten van enige andere handeling tot nadeel daarvan, sinds het jaar onzes Heeren 1560, een misbruik en verderf te zijn, strijdig met de vrijheid van de ware Kerk en met de wetten van het rijk; en daarom behoort het vernietigd, herroepen en in toekomende tijden geheel verboden te worden.

Ook de aanhangsels van de pausgezinde rechtsmacht moeten afgeschaft worden, van welke soort de gemengde rechtsmacht van de commissarissen is, voor zover zij zich met kerkelijke zaken inlaten en daartoe geen opdracht van de Kerk hebben, maar gekozen werden in de tijd van de moeder van onze soeverein, toen de dingen in wanorde waren. Het is een ongerijmde zaak dat verscheidenen van hen, die geen bediening in de Kerk hebben, rechters zouden zijn over dienaren en hen uit hun plaatsen zouden afzetten. Daarom behoort hun óf verboden te worden zich met kerkelijke zaken in te laten, óf behoort voor hen begrensd te worden in welke zaken zij rechters mogen zijn, zonder de vrijheid van de Kerk te schaden.

Ook zij die vroeger tot de kerkelijke stand in de kerk van de paus behoorden, of die opnieuw tot de pausgezinde titels toegelaten zijn, en nu door de wetten van het rijk gedoogd worden twee derde van hun kerkelijke inkomsten te bezitten, behoren geen verdere vrijheid te hebben dan het beheer over het deel dat hun voor hun leven toegewezen en verleend is, en niet om onder de misbruikte titels die zij hadden, over de kerkelijke inkomsten te beschikken en daarvan naar hun welgevallen pachten en erfpachten uit te geven, tot grote schade van de Kerk en van de arme landbouwers die op de kerkelijke landerijen wonen, tegen alle goed geweten en orde in.

XII - Enige bijzondere hoofdpunten van hervorming die wij verlangen

Al wat gesproken is over de ambten van de Kerk, de afzonderlijke macht van de ambtsdragers, ook hun gezamenlijke macht, en tenslotte over het patrimonium van de Kerk, verstaan wij als de rechte hervorming die God van ons eist, dat de Kerk daarnaar geordend worde, als met die orde die het meest met het Woord overeenkomt.

Maar omdat er iets in het bijzonder aangeroerd moet worden aangaande de staat van het land, en datgene wat wij voornamelijk daarin hervormd wensen te zien, hebben wij die in deze volgende hoofdpunten samengebracht.

Aangezien het gehele land in provincies verdeeld is, en deze provincies wederom in parochies verdeeld zijn, zowel op het platteland als in de steden, behoort in iedere parochie en redelijke gemeente één of meer herders geplaatst te worden om de kudde te weiden, en geen herder of dienaar ooit belast te worden met de bijzondere last van meer kerken of kudden dan van één alleen.

En omdat het moeilijk geacht zal worden herders of dienaren te vinden voor alle parochiekerken van het rijk, zowel op het platteland als in de steden, menen wij dat, op advies van zulken aan wie door de Kerk en de vorst opdracht gegeven mag worden, parochies op het platteland of kleine dorpen op sommige plaatsen met twee of drie of meer samengevoegd mogen worden, en dat de voornaamste en meest geschikte kerken blijven staan en voldoende hersteld worden, en bekwame dienaren daarin geplaatst; en dat de andere kerken, die niet noodzakelijk bevonden worden, men mag laten vervallen, terwijl hun kerkhoven altijd als begraafplaatsen bewaard blijven; en dat op sommige plaatsen, waar de nood het vereist, een parochie waarvan de gemeente te groot is voor één kerk, in twee of meer verdeeld mag worden.

Doctoren behoren aangesteld te worden in universiteiten, colleges en op andere plaatsen waar het nodig is, en voldoende verzorgd, om de zin van de Schriften te openen, en de zorg voor de scholen te hebben en de beginselen van de religie te onderwijzen.

Wat de ouderlingen aangaat, er behoren sommigen te zijn om als censoren over de zeden van het volk te waken, één of meer in iedere gemeente; maar geen vergadering

van ouderlingen in iedere bijzondere kerk, maar alleen in de steden en aanzienlijke plaatsen, waar daartoe mannen van oordeel en bekwaamheid kunnen samenkomen; waar de ouderlingen van de bijzondere kerken in de omtrek bijeen kunnen komen, en een gemeenschappelijk ouderlingschap en een vergaderplaats onder zich hebben, om alle dingen te behandelen die de gemeenten aangaan waarover zij het opzicht hebben.

En zoals er mannen aangesteld behoren te worden om de parochies samen te voegen en te verdelen, naar noodzaak en gerief het vereisen, zo behoren er door de algemene Kerk, met instemming van de vorst, zulke mannen aangesteld te worden die God vrezen en de staat van de landstreken kennen, die bekwaam zijn om de plaatsen te benoemen en aan te wijzen waar de bijzondere ouderlingschappen moeten samenkomen, met inachtneming van de diocesen zoals die van ouds verdeeld waren, en van de staat van de landstreken en provincies van het rijk.

Evenzo, wat de provinciale en synodale vergaderingen betreft, zou het gemakkelijk zijn te overwegen hoeveel er en op welke plaatsen zij gehouden moeten worden, en hoe dikwijls zij moeten samenkomen; dit behoort overgelaten te worden aan de vrijheid van de algemene Kerk en aan de orde die daarin vastgesteld zal worden.

De nationale vergaderingen van dit land, gewoonlijk de algemene vergaderingen genoemd, behoren altijd in hun eigen vrijheid behouden te worden en hun eigen plaats te hebben.

Met macht voor de Kerk om daarvoor geschikte tijden en plaatsen vast te stellen, en dat alle mensen, zowel overheden als ondergeschikten, aan het oordeel daarvan onderworpen zijn in kerkelijke zaken, zonder enig bezwaar of beroep op enige rechter, burgerlijk of kerkelijk, binnen het rijk.

De vrijheid van de verkiezing van personen die tot de kerkelijke bedieningen geroepen worden, zoals die zonder onderbreking in acht genomen werd zolang de Kerk niet door de Antichrist bedorven was, wensen wij binnen dit rijk hersteld en behouden te zien.

Zodat niemand aan enige gemeente opgedrongen wordt, hetzij door de vorst, hetzij door enig ondergeschikt persoon, zonder wettige verkiezing en de instemming van het volk over wie de persoon geplaatst wordt, zoals de praktijk van de apostolische en eerste Kerk en de goede orde eisen.

En omdat deze orde, die Gods Woord eist, niet kan samengaan met de patronaten en de presentatie tot beneficiën die in de kerk van de paus gebruikt worden, verlangen wij van allen die God waarlijk vrezen, ernstig te overwegen dat de namen van patronaten en beneficiën, samen met hun uitwerking, alleen uit de paus en het verderf van het canoniek recht voortgevloeid zijn, voor zover daardoor enig persoon opgedrongen of geplaatst werd over kerken die Curam animarum hebben.

En aangezien die wijze van handelen geen grond heeft in het Woord van God, maar daarmee en met de genoemde vrijheid van verkiezing strijdig is, behoren zij nu in dit

licht van de Reformatie geen plaats te hebben. En daarom, wie Gods Woord wil omhelzen en verlangt dat het Koninkrijk van Zijn Zoon Christus Jezus bevorderd wordt, zal ook dat bestuur en die orde omhelzen en aannemen die het Woord van God en de oprechte staat van Zijn Kerk eisen; anders hebben zij het tevergeefs beleden.

Niettemin, wat andere patronaten van beneficiën aangaat die geen curam animarum hebben, zoals men zegt, zoals kapelanieën en prebenden, gesticht op tijdelijke landerijen, jaarlijkse renten en dergelijke, die mogen aan de oude patroons voorbehouden worden, om daarover te beschikken, wanneer zij openvallen, ten behoeve van scholieren en beursstudenten, zoals zij daartoe bij wet van het Parlement verplicht zijn.

Wat de kerkelijke inkomsten in het algemeen aangaat, verlangen wij dat onder ons die orde aangenomen en gehandhaafd wordt die kan samengaan met de oprechtheid van Gods Woord en de praktijk van de zuiverheid van de Kerk van Christus.

Te weten, dat, zoals tevoren gezegd is, de gehele inkomsten en het patrimonium van de Kerk, uitgezonderd de kleine patronaten die tevoren genoemd zijn, in vier delen verdeeld mogen worden: één daarvan toe te wijzen aan de herder tot zijn onderhoud en gastvrijheid; een ander aan de ouderlingen, diakenen en andere ambtenaren van de Kerk, zoals scriba's van de vergaderingen, voorzangers van de psalmen, kosters en bewaarders van de kerk, voor zover het noodzakelijk is; waarbij ook de doctoren en scholen gevoegd worden, om de oude stichtingen te helpen waar de nood het vereist; het derde deel te besteden aan de arme leden van de gelovigen en aan de gasthuizen; het vierde tot herstel van de kerken, en tot andere buitengewone uitgaven die nuttig zijn voor de Kerk, en ook voor het gemenebest, als de nood het vereist.

Wij verlangen daarom dat de kerkelijke goederen geïnd en getrouw uitgedeeld worden aan hen aan wie zij toekomen, en dat door de bediening van de diakenen, tot wier ambt de inzameling en uitdeling daarvan eigenlijk behoort; opdat de armen hun deel daarvan ontvangen, en zij die in de bediening zijn, zonder zorg en bekommernis leven; en opdat ook het overige van de schatkist van de Kerk bewaard en tot het rechte gebruik besteed wordt.

Indien deze diakenen verkozen worden met zulke hoedanigheden als Gods Woord in hen eist, is er geen vrees dat zij zich in hun ambt zullen misdragen, zoals de onheilige collecteur voorheen deed.

Maar omdat deze roeping velen gevaarlijk schijnt, laat hen verplicht worden, zoals zij het van ouds waren, tot een jaarlijkse rekening aan de herders en het ouderlingschap; en indien de Kerk en de vorst het dienstig achten, laat er borgen verplicht worden voor hun trouw, opdat de kerkelijke inkomsten op generlei wijze verkwist worden.

En opdat deze orde plaats kan hebben, moet ervoor gezorgd worden dat alle andere beheerders van de kerkelijke inkomsten, algemene of bijzondere collecteurs, hetzij

op aanstelling van de vorst, hetzij op andere wijze, ontheven worden van verder beheer daarover, en toelaten dat de kerkelijke inkomsten in toekomende tijden geheel door de bediening van de diakenen beheerd en tot het tevoren genoemde gebruik uitgedeeld worden.

En ook opdat de kerkelijke inkomsten voldoende zijn voor deze doeleinden, waartoe zij bestemd moeten worden, achten wij het noodzakelijk te verlangen dat alle vervreemdingen, uitgiften in erfpacht of pacht van de inkomsten van de Kerk, zowel landerijen als tienden, tot schade en vermindering van de oude opbrengsten, herroepen en vernietigd worden, en het patrimonium van de Kerk in zijn vroegere oude vrijheid hersteld wordt.

En evenzo, dat in toekomende tijden de tienden aan niemand verpacht worden dan aan de bebouwers van de grond, of anders in het geheel niet verpacht, zoals voorheen door de adel overeengekomen en ondertekend is.

XIII - Het nut dat uit deze hervorming voor alle standen zal voortvloeien

Aangezien het doel van dit geestelijk bestuur en deze orde, waarover wij spreken, is dat God verheerlijkt wordt, het Koninkrijk van Jezus Christus bevorderd, en dat allen die tot Zijn mystieke lichaam behoren, vreedzaam in hun geweten leven, daarom durven wij vrijmoedig verzekeren dat allen die deze doeleinden waarlijk voor ogen hebben, zelfs ter wille van het geweten gaarne met deze orde zullen instemmen en zich daaraan zullen gelijkvormig maken, en haar zullen bevorderen, zover als het in hen ligt; opdat zij, hun geweten tot rust gebracht zijnde, vervuld mogen worden met geestelijke blijdschap, door volle gehoorzaamheid te betonen aan datgene wat Gods Woord en het getuigenis van hun eigen geweten eisen, en alle verderf te verwerpen dat daarmee strijdig is.

Vervolgens zullen wij een voorbeeld en patroon van goede en godvruchtige orde worden voor andere volken, landen en kerken die dezelfde religie met ons belijden; opdat, zoals zij God verheerlijkt hebben om ons volharden in de oprechtheid van het Woord tot nu toe, zonder enige dwalingen, lof zij Zijn Naam, zij evenzo gelegenheid mogen hebben in onze wandel, wanneer wij ons gelijkvormig maken aan die tucht, dat bestuur en die goede orde die hetzelfde Woord en de zuiverheid van de Reformatie van ons eisen. Anders zou dat vreselijke vonnis terecht tot ons gezegd kunnen worden: De dienstknecht die de wil van zijn heer kent en die niet doet, enz.

Bovendien, als wij enige godsvrucht of achting hebben voor de arme leden van Jezus Christus, die zo zeer onder ons toenemen en vermenigvuldigen, zullen wij niet toelaten dat zij nog langer bedrogen worden van dat deel van het patrimonium van de Kerk dat hun rechtens toekomt; en door deze orde, als zij behoorlijk ten uitvoer gebracht wordt, zal de last van hen van ons afgenomen worden tot onze grote troost, en de straten zullen gezuiverd worden van hun geroep en gemurmureer, zodat wij geen ergernis meer zullen zijn voor andere volken, zoals wij tot nu toe geweest zijn

omdat wij geen orde gesteld hebben met de armen onder ons, waardoor wij het Woord dat wij belijden, deden lasteren, de vijanden gelegenheid tot laster gaven, en de gewetens van de eenvoudigen en godvrezenden ergerden.

Daarenboven zal het een grote verlichting en een groot voordeel zijn voor het gehele gewone volk, doordat het ontlast wordt van het bouwen en onderhouden van hun kerken, van het bouwen van bruggen en andere dergelijke openbare werken; voor de bebouwers van de grond in de betaling van hun tienden; en kortom in al die dingen waarin zij tot nu toe hardvochtig behandeld zijn door hen die valselijk kerkelijke personen genoemd werden, hun pachters, zaakwaarnemers, rentmeesters en afpersers.

Tenslotte zal voor de Majesteit des Konings en het gemenebest van het land dit voordeel voortvloeien, dat, wanneer in de andere zaken van de Kerk voldoende voorzien is, overeenkomstig de uitdeling waarover gesproken is, het overschot, in de schatkist van de Kerk ingezameld, nuttig aangewend en mild besteed kan worden tot buitengewone ondersteuning van de zaken van de vorst en het gemenebest, en in het bijzonder van dat deel dat bestemd is tot herstel van de kerken.

Om dan te besluiten: wanneer allen bereid zijn zich naar deze orde te voegen, het volk zich daarnaar laat regeren, de vorsten en overheden daarvan niet vrijgesteld zijn, en zij die in de kerkelijke stand geplaatst zijn recht regeren en besturen, zal God verheerlijkt worden, de Kerk gesticht en haar grenzen uitgebreid, Christus Jezus en Zijn Koninkrijk opgericht, satan en zijn rijk omvergeworpen, en God zal in ons midden wonen, tot onze troost, door Jezus Christus, Die met de Vader en de Heilige Geest gezegend blijft in alle eeuwigheid. Amen.

© 2026 Westminster 1647 :: https://westminster1647.com/nl/correo